

než jest odpočivné. Že musel pracovati způsobem poškozujícím jeho zdraví a ničícím jeho pracovní způsobilost, dovozuje žalobce z toho, že, byv přeložen z L. do K., musel dojížděti denně do L. k rodině, poněvadž mu žalovaný nevyřídil několik žádostí o výplatu diet z důvodu nemožného ubytování v K. a poněvadž ze svého služného nemohl si v K. byt zjednati. Dále poukazuje žalobce k úrazu ve službě, který prý utrpěl den 13. února 1923 a který rovněž uvádí jako příčinu poškození svého zdraví a své pracovní způsobilosti. Z celého přednesu žalobcova plyne tudíž, že žalobce uplatňuje v tomto sporu proti žalovanému soukromoprávní nárok na náhradu škody podle ustanovení třicáté hlavy obecného zákoníka občanského. Pokud jde o posléze dotčený úraz žalobcův ve službě a jeho škodlivé následky pro zdraví, nebyl příslušným rozhodčím soudem (čl. IX nařízení ministerstva železnic ze dne 6. června 1919 č. 18430) uznán po právu žalobcův nárok na úrazový důchod podle čl. I právě dotčeného nařízení, takže žalobce není oprávněn, aby proti žalovanému uplatnil ještě nějaký nárok podle §§ 46, 47 zákona č. 1/1888 ř. z. (čl. I, poslední odstavec, dotčeného ministerského nařízení), když mu nárok na úrazový důchod vůbec nepřísluší. Zbývá jen posouditi, zda žalovaný upravil služební poměry tak, že žalobce byl výkonem služby poškozován na svém zdraví. Podle § 29 služebního řádu pro zaměstnance čs. státních drah jsou zaměstnanci povinni zastávat každou přidělenou službu a každý přeložený zaměstnanec, ať již byl přeložen dočasně, či trvale k jiné službě, a ať se tak stalo se změnou služebního místa, či bez ní, musí neprodleně vyhověti udělenému příkazu. Z tohoto ustanovení plyne, že se přeložený zaměstnanec musí v novém služebním místě sám starati o své ubytování nehledě k tomu, zda a kdy mu bude vyplacena nějaká náhrada podle § 78 služ. řádu z důvodu jeho přeložení ze služebních důvodů na jiné služební místo. Nepatřilo-li však opatření bytu v K. k povinnostem žalovaného jako žalobcova zaměstnavatele, není žalobce oprávněn požadovati náhradu škody vzniklou ze způsobu svého ubytování, který si sám o své újmě zařídil, dojížděje denně do svého dřívějšího bydliště, ačkoli mu to prý škodilo na zdraví a zhoršovalo jeho pracovní způsobilost. Povinnost žalovaného k placení diet z důvodu nemožného ubytování v K., kterou tvrdí žalobce, nelze ztotožňovati s povinností k opatření bytu, ježto jde jen o povinnost k náhradě zvýšení výdajů, které vzniknou zaměstnanci přeloženému na jiné služební místo, nemůže-li najíti hned způsobilý byt. I kdyby tudíž bylo správné tvrzení žalobcovo, že měl nárok na výplatu řečených diet a že se žalovaný octl v prodlení s jejich výplatou, mohlo by jíti jen o nárok na náhradu škody, která by vznikla žalobci na jeho jmění (§ 1331 obč. zák.), a nikoli o náhradu škody na jeho zdraví a na jeho pracovní způsobilosti (§ 1325 obč. zák.), a mohl by býti nárok ten uplatněn jen v rozsahu ustanovení §§ 1323, 1324 obč. zák.

Čís. 15797.

Poštovní vozka, je-li ve služebním poměru se státem (poštovní správou), podléhá pojištění podle stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců, aniž jest k tomu potřebí jeho sou-

hlasu; je-li samostatným podnikatelem, řídí se jeho pojištění podle smlouvy, kterou o tom uzavřel se státem a již stát nemůže měniti jednostranným prohlášením, že pojištěnce převádí do pojištění ve fondu pro invalidní a starobní pojištění veřejných zaměstnanců.

(Rozh. ze dne 4. února 1937, Rv I, 2999/36.)

Žalobce přednesl, že obstarával od července 1914 do 31. ledna 1930 poštovní dopravu mezi poštovním úřadem L. a nádražím V. Dne 1. května 1920 přistoupil k provisnímu fondu pro poštovní posly a dřívější služební doba 5 roků, 9 měsíců, 14 dnů mu byla započítána do účastnické doby. K tomuto provisnímu fondu byl žalobce přijat jako listonoš a tudíž jako zaměstnanec žalovaného státu, neboť v roce 1915 byla zrušena poštovním ředitelstvím jedna poštovní jízda a zavedena pěší pochůzka. Členem provisního fondu byl žalobce až do 1. července 1926, kdy musel přistoupiti k fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců, což se stalo neprávem. Žalobce, jenž jest dle svého tvrzení nyní invalidním, opírá svůj nárok na placení provisní renty o své členství v provisním fondu po případě vyvozuje svůj nárok z členství ve fondu pro invalidní a starobní pojištění z důvodu nastalé invalidity. Proti žalobě namítl žalovaný stát, že žalobce byl samostatným podnikatelem poštovních jízd, nikoli listonošem (zaměstnancem poštovní správy) a že nepodléhal proto sociálnímu pojištění. Ministerstvo pošt a telegrafů, aby takovýmto malým podnikatelům zajistilo zabezpečení pro případ stáří a neschopnosti k zaměstnání, povolilo jim, aby se stali členy provisního fondu poštovního a telegrafního ústavu. Na základě tohoto povolení se žalobce stal účastníkem tohoto fondu, zakoupiv si k tomu účelu 5 let, 9 měsíců a 14 dnů. Žalobce byl by měl po desetiletém členství nárok na členskou provisi ve výši 40% provisní základny 1200 Kč jen tehdy, kdyby se stal k svému zaměstnání, t. j. k výkonu služby poštovního vozky neschopným. Když nabyl účinnosti zákon z 9. října 1924 č. 221 Sb. z. a n., zřídila poštovní správa nový fond nazvaný fondem pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců za tím účelem, aby dosáhla vynětí těchto svých zaměstnanců ze zákonného invalidního a starobního pojištění. Členy provisního fondu poštovního a telegrafního ústavu převedla pak poštovní správa výnosem ze dne 30. června 1926 č. 33156/V-1926 do nového fondu, mezi nimi i vozky a také žalobce, který proti tomuto svému převedení do invalidního fondu nic nenamítal a platil řádně vyměřené členské příspěvky. Žalobce zažádal si o přiznání »pense«, čímž myslel invalidní důchod, jenž mu nebyl přiznán proto, že žalobce nebyl invalidním ve smyslu § 13 stanov, proti čemuž žalobce stížnosti nepodal, nýbrž zažádal znovu o přiznání zaopatřovacích požitků. Tato nová žádost byla opět zamítnuta s odůvodněním, že již uplynula ochranná lhůta 18 měsíců a oznámeno mu, že mu bylo zcela výjimečně prominuto zmeškání lhůty k placení uznávacího poplatku, zaplatí-li jej dodatečně ihned. Žalobce prohlásil pak, že uznávací poplatek 10 Kč bude předem platiti. Byl pak prohlédnut úředním lékařem, který uznal, že je schopen toho času ke každé práci a také k práci kočího a že proto nemůže býti

uznán za invalidního. Se zřetelem na tento lékařský posudek byla pak žádost žalobce zamítnuta a stížnost jeho k ministerstvu pošt a telegrafů, když byl opět vyšetřen úředním lékařem ministerstva pošt a telegrafů byla opět zamítnuta se zřetelem na posudek úředního lékaře ministerstva pošt a telegrafů. Nižší soudy žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Žalobce byl členem provisního fondu čs. pošty, byl převeden do členství fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců výnosem z 30. června 1926 č. 33156/V-1926, proti němuž nečinil námitek, a platil do nového fondu členské příspěvky. Jest tudíž posuzovati jeho nároky podle stanov »Fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců«. Podle stanov řečeného fondu měl by žalobce podle § 12 nárok na invalidní rentu, kdyby byl invalidním. Že by byl invalidním podle § 13 těchto stanov, žalobce neprokázal. Nejevvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobcovo odvolání již proto, že ministerstvo pošt a telegrafů zamítlo výměrem ze dne 4. ledna 1933 jeho žádost o vyplácení invalidního důchodu a že se žalobce až do podání žaloby, t. j. dne 29. prosince 1934 neucházel znova o poskytnutí invalidního důchodu. Měl-li odvolací soud v této části odůvodnění napadeného rozsudku na mysli ustanovení posledního odstavce § 30 stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců, jest tento jeho právní názor pro rozhodnutí sporu bezvýznamný, ježto toto ustanovení určující způsob uplatnění zamítnutého nároku pojištěncova podle stanov svrchu uvedeného fondu, nikterak nebránilo žalobci, aby se svého nároku na invalidní důchod, který nebyl správou fondu uznán, nedomáhal žalobou na příslušném soudě. Neprávem tudíž odvolací soud odmítl obíratí se zjišťováním invalidity žalobcovy. O této invaliditě nabídl žalobce již na soudě prvé stolice důkaz soudními znalci a trval na provedení tohoto znaleckého důkazu, i když žalovaný předložil a dovolával se lékařských nálezů o povaze žalobcovy choroby, a domáhal se tedy žalobce novým znaleckým důkazem přezkoumání lékařských nálezů žalovaným předložených a jejich správnosti. Poněvadž ani odvolací soud, ani první soud neprovedl znalecký důkaz nabídnutý žalobcem o jeho invaliditě a důkaz ten nemůže býti nahrazen lékařskými nálezy, žalovaným předloženými, jest již řízení prvního soudu neúplné a bylo věc vrátiti prvému soudu k novému projednání a rozhodnutí. V novém jednání bude se především obíratí otázkou, zda jest správné tvrzení žalobcovo, že byl od roku 1915 zaměstnancem žalovaného, či zda jest správné tvrzení žalovaného, že žalobce obstarával pro žalovaného poštovní jízdy, což původně tvrdil v žalobě i žalobce. Kdyby byl žalobce zaměstnancem žalovaného, byly by u něho splněny předpoklady pojistné povinnosti podle § 1 zákona č. 221/1924 v doslovu zákona č. 185/1928 Sb. z. a n. a pro jeho pojištění platila by ustanovení stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců jako náhradního zařízení privilegovaného zaměstnavatele podle § 6 a) právě uvedeného zákona. Pojištění podle stanov tohoto fondu by podléhal ža-

lobce, ať již s ním souhlasil čili nic, ježto založení pojistné povinnosti bylo závislé jediné na tom, že byl ve služebním poměru k žalovanému, kdežto jeho souhlasu k pojištění ve fondu zřízeném podle § 6 a) zákona č. 185/1928 Sb. z. a n. nebylo třeba. Nárok žalobce jako zaměstnance žalovaného bylo by tudíž posuzovati podle stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců. Kdyby však žalobce byl samostatným podnikatelem poštovních jízd, šlo by o pojištění dobrovolné, a nároky z něho pro žalobce plynoucí a jím uplatněné by bylo posuzovati podle smlouvy sjednané o žalobcově pojištění. Kdyby byl žalobce podle této smlouvy členem provisiho fondu a nedošlo by k jeho platnému převodu k pojištění ve fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců, nebylo by lze jeho nároky posuzovati podle stanov posléze jmenovaného fondu, neboť jednostranným projevem žalovaného nemohl býti žalobce převeden do pojištění ve fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců. Žalobce tvrdil v žalobě, že musil přistoupiti k pojištění ve fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců, a dále, že tento přestup se nestal platným způsobem. Jest proto třeba doplniti přednesy obou stran o způsobu, kterým se stal přestup žalobcův k pojištění v posléze uvedeném fondu, a podle výsledků o tom provedených důkazů posouditi, zda žalobce, kdyby ho bylo pokládati za podnikatele poštovních jízd a nikoli za zaměstnance žalovaného, přestoupil platně k pojištění ve fondu pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců. I kdyby žalobce byl členem jen provisiho fondu, nebylo by pro rozhodnutí o důvodu jeho nároku důležité ustanovení § 13 stanov provisiho fondu, ježto dotčené ustanovení jedná jen o výši invalidního důchodu a neposkytuje nárok na invalidní důchod bez průkazu této invalidity. Pro vznik nároku na invalidní důchod bylo by závažné jen ustanovení § 12 stanov provisiho fondu, které poskytuje účastníku fondu nárok nejen na invalidní důchod pro trvalou invaliditu, ale i pro invaliditu dočasnou.

Čís. 15798.

Kdo se vyživuje z výtěžků hospodaření na vlastním zemědělském pozemku, třebas nepatrné výměry, a mimo to z výtěžků prací ve větším zemědělském podniku své manželky, jest zemědělcem ve smyslu § 1, odst. 1, č. 2 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 4. února 1937, R II 10/37.)

Prv ý s o u d zahájil na návrh dlužníkův o jeho jmění zemědělské vyrovnací řízení podle § 1 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. R e k u r s n í s o u d návrh zamítl. D ů v o d y: Dlužník jest sám vlastníkem — kromě zahradních parcel ve výměře asi 5 a — jen pozemku ve výměře 19 a 28 m² v ceně 800 Kč a žíví se spolu se svojí manželkou, jež má též zemědělské pozemky, — a to v rozsahu převážně větším, — hospodařením na těchto pozemcích. Jiného pramene výživy dlužník nemá. Proto